

Budowa geologiczna regionów determinuje ich rozwój cywilizacyjny i gospodarczy. Tak też było w rejonie Częstochowy. Liczne na Jurze jaskinie w czasach prehistorycznych stanowiły schronienie dla ludzi pierwotnych, czego świadectwa znajdujemy w postaci narzędzi krzemienych, czy śladów po palonych ogniskach.

W późniejszych czasach masywne wapienie skaliste służyły za wsparcie dla potężnych murów obronnych zamków na szlaku Orlich Gniazd.

W 2. połowie XIX wieku łatwy dostęp do surowca spowodował intensywny rozwój na tych terenach przemysłu wapienniczego i cementowego. Wówczas pojawiły się pierwsze piece wapiennicze przy kamieniołomach na Żółtej Górze w Częstochowie. Prawdziwy rozkwit tego przemysłu przypadł na okres międzywojenny. Dokumenty z tamtych lat wspominają o istnieniu około 40 nielegalnych pieców na terenie powiatu częstochowskiego, nie licząc tych zarejestrowanych, zatem ich sumaryczna liczba była znacznie większa.

W latach 70. XX w., ze względu na daleko posuniętą degradację środowiska, podjęto decyzję o wygaszaniu wydobywania i przetwórstwa wapieni w niewielkich, lecz licznych wówczas piecach wapienniczych. Uległy one w większości unicestwieniu, a ich pozostałości stanowią materialne świadectwo działalności przemysłowej człowieka powiązanej ze środowiskiem przyrodniczym.

Ścieżka prezentuje piece wapiennicze, w różnym stanie zachowania, które można jeszcze spotkać wędrując szlakami północnej Jury.

PLAN ŚCIEŻKI

Całkowita długość trasy to ok. 75 km:

Częstochowa – Rudniki: 12 km
Rudniki – Mstów: 8 km
Mstów – Kusięta: 8 km
Kusięta – Olsztyn: 4 km
Olsztyn – Choroń: 12 km
Choroń – Żółty Potok: 20 km
Żółty Potok – Niegowa: 10 km

Państwowy Instytut Geologiczny - PIB
Muzeum Geologiczne

ul. Rakowiecka 4, 00-975 Warszawa

opracowanie: M. Krzeczyńska

zdjęcie na okładce: T. Chmura

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

Sfinansowano ze środków
NARODOWEGO FUNDUSZU
OCHRONY ŚRODOWISKA
i GOSPODARKI WODNEJ

NA TROPIE JURAJSKICH WAPIENNIKÓW

ŚCIEŻKA GEOEDUKACYJNA
GEOPARKU PÓŁNOCNEJ JURY

NA TROPIE JURAJSKICH WAPIENNIKÓW

CZĘSTOCHOWA 1

lokalizacja
tablicy: N 50°48'41", E 019°09'25"
pieca: N 50°48'47", E 019°09'28"

Tablica stoi przy parkingu na Żółtej Górze. Zachowany częściowo piec wapienniczy ukryty jest wśród gęstych zarośli przy drodze polnej, będącej naturalnym przedłużeniem ulicy Żłotogórskiej. Piec jest mocno zdewastowany, choć główne elementy konstrukcji są zachowane.

Odległość od tablicy: ok. 250 m.
Dojście drogą gruntową.

RUDNIKI 2

lokalizacja
tablicy: N 50°52'37", E 019°14'01"
pieca: N 50°52'29", E 019°13'30"

Tablica znajduje się przy szlaku turystycznym w kamieniołomie Lipówka. Dwa potężne piece grożące zawaleniem stoją na terenie prywatnym, na który obowiązuje zakaz wstępu. Znajdują się wystarczająco blisko, aby przyjrzeć się im zza ogrodzenia.

Odległość od tablicy: ok. 800 m.
Dojście ul. Dworcową.

MSTÓW 3

lokalizacja
tablicy: N 50°49'32", E 019°16'34"
pieca: N 50°49'28", E 019°16'19"

Tablica stoi u zbiegu ulic M. Skłodowskiej-Curie i M. Kopernika w Mstowie. Dobrze zachowany piec znajduje się na południowo-zachodnim zboczu Góry Stróżnica, ukryty wśród drzew, około 20 m poniżej kamieniołomu.

Odległość od tablicy: ok. 800 m.
Dojście drogą gruntową okalającą wzgórze i 70 m. ścieżką pod górę.

KUSIĘTA 4

lokalizacja
tablicy: N 50°46'39", E 019°15'54"
pieca: N 50°46'27", E 019°16'18"

Tablica znajduje się przy budynku OSP w Kusiętach. Piec skrywa się w gęstych zaroślach wzniesienia sąsiadującego od południa z Górą Lisica. Do pieca nie prowadzi ścieżka, lecz w jego okolicach przebiega czerwony szlak turystyczny. Kierować się należy wskazaniami GPS.

Odległość od tablicy: ok. 950 m.

OLSZTYN 5

lokalizacja
tablicy: N 50°45'08", E 019°17'11"
pieca: N 50°45'08", E 019°17'05.6"

Tablica stoi przy zjeździe do lasu z drogi Olsztyn-Janów. Piec wkomponowany w zbocze sąsiedniego pagórka jest dobrze widoczny z tej drogi. Pomimo znacznych zniszczeń zachowała się komora spalania, do której można zajrzeć od góry przez komin i przez otwór wejściowy od frontu.

Odległość od tablicy: ok. 50 m.

CHOROŃ 6

lokalizacja
tablicy: N 50°41'18.7", E 019°15'29.5"
pieca 1: N 50°41'20.4", E 019°15'20.3"
pieca 2: N 50°41'14.3", E 019°15'41.4"

Tablica stoi obok parkingu przy ul. Częstochowskiej, na początku zabytkowej alei lipowej. Jeden piec znajduje się nieopodal drogi, drugi nieco dalej, w głębi dawnego kamieniołomu Gawrona. Dojście do niego jest nieco utrudnione przez zarośla.

Odległość od tablicy: ok. 270 i 340 m.

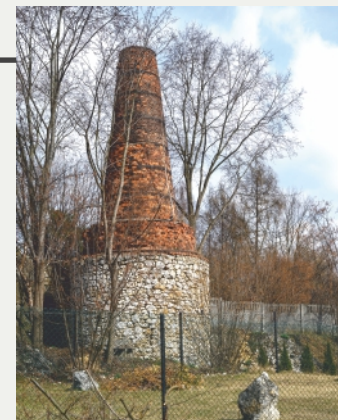

ŻŁOTY POTOK 7

lokalizacja
tablicy: N 50°42'29.1", E 019°25'54.7"
pieca: N 50°42'32.8", E 019°25'52.7"

Tablica stoi przy skrzyżowaniu ulic Kościuszki z Sosnową Górą. Ładnie zachowany piec z oryginalnymi drzwiczkami znajduje się na ogrodzonym terenie prywatnym przy ul. Polnej. W sezonie zimowym jego czubek widoczny jest z okolic tablicy.

Odległość od tablicy do posesji z piecem: ok. 180 m.

NIEGOWA 8

lokalizacja
tablicy: N 50°38'24.1", E 019°28'43.1"
pieca: N 50°38'23.8", E 019°28'42.3"

Tablica znajduje się przy ul. Wiodkowej, na szczycie wzgórza. Kryjący się nieopodal w kępie roślinności piec jest niewielki i słabo zachowany. W sezonie letnim można przejść obok i go nie zauważyć.

Odległość od tablicy do posesji z piecem: ok. 15 m.

INFORMACJE PRAKTYCZNE

Ścieżka ma charakter rozwijającej się opowieści narracyjnej więc rekomenduje się jej zwiedzanie zgodnie z numeracją przystanków.

Przystankami ścieżki są tablice dedykowane kolejnym piecom. Tablice zlokalizowane są przy drogach, w łatwo dostępnych i dobrze widocznych punktach. Współrzędne lokalizacyjne każdego przystanku znajdują się na przystanku go poprzedzającym (o niższym numerze).

Dostępność pieców jest różna (patrz opis stanowisk); w niektórych przypadkach nie prowadzi do nich żadna ścieżka. Odległość od tablic zwykle nie przekracza 500 metrów. Na tablicach znajdują się współrzędne lokalizacyjne pieców.

Trasa łącząca wszystkie punkty ścieżki prowadzi ogólnie dostępnymi drogami, nieraz gruntowymi, lecz przejezdnymi dla samochodów osobowych. Jej całkowita długość wynosi około 75 km.